

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4532/2022
Гж-ап 3/2022
24.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марко Марковић, адвокат из ..., против тужене „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Београду РЗ 3/22 од 02.03.2022. године и ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4407/20 од 24.05.2021. године, у седници одржаној 24.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4407/20 од 24.05.2021. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, жалба тужиоца изјављена против решења Апелационог суда у Београду РЗ 3/22 од 02.03.2022. године.

Образложење

Међупресудом Основног суда у Великој Плани П 831/17 од 19.11.2019. године, утврђено је да је тужена дужна да тужиоцу надокнади штету насталу услед пожара на пословном објекту тужиоца у ул. ... бр. ... у ... дана 23.07.1998. године, с тим да ће о висини накнаде штете и трошковима овог спора бити одлучено накнадно доношењем пресуде, а по правноснажности међупресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4407/20 од 24.05.2021. године, ставом првим изреке преиначена је међупресуда Основног суда у Великој Плани П 831/17 од 19.11.2019. године, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име материјалне штете, настале услед пожара на пословном објекту тужиоца у ул. ... бр. ... у ..., дана 23.07.1998. године, исплати износ од најмање 750.000,00 динара, који износ ће бити коначно опредељен након проведених вештачења, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до коначне исплате. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка од 174.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. ЗПП.

Решењем РЗ 3/22 од 02.03.2022. године, Апелациони суд у Београду није предложио Врховном касационом суду да одлучи о ревизији тужиоца, која је изјављена на основу одредбе члана 395. ЗПП, против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4407/20 од 24.05.2021. године, налазећи да за то нису испуњени услови предвиђени чланом 395. ЗПП.

Тужилац је против решења другостепеног суда изјавио жалбу због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Одлучујући о дозвољености изјављене жалбе, Врховни суд је имао у виду да се у конкретном случају ради о поступку започетом пре ступања на снагу новог Закона о парничном поступку, односно пре 01.02.2012. године („Службени гласник РС“, бр. 72/11), али да је решењем Апелационог суда у Београду Гж 567/12 од 03.10.2012. године, укинута првостепена пресуда и предмет враћен истом суду на поновно суђење, па се применом одредбе члана 506. став 2, овај поступак има спровести по одредбама Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), који не предвиђа жалбу као правни лек који се може изјавити против решења другостепеног суда, што жалбу тужиоца чини недозвољеном.

Наиме, жалба као правни лек може се изјавити против пресуде донете у првом степену (члан 367. ЗПП) и против решења првостепеног суда (члан 399. ЗПП). Против одлука другостепеног суда – правноснажне пресуде донете у другом степену и решења другостепеног суда, странке могу изјавити ревизију (члан 403. и 420. ЗПП).

Како је против решења другостепеног суда изјављена жалба, то је на основу члана 419. у вези члана 401. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Врховни суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. у вези члана 506. став 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Сл. гласник РС“ број 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), па је нашао да је ревизија дозвољена, али није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Другостепена пресуда садржи оцену свих жалбених навода који су од одлучног значаја, па није основан тај ревизијски навод. Неосновано се ревизијом указује да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана чланом 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП, с обзиром да је другостепени суд на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка одлучио по свом уверењу које ће чињенице узети као доказане.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, 23.07.1998. године избио је пожар на пословном објекту у ул. ... бр. ... у ..., чији власник је тужилац. У пожару је изгорела кровна конструкција, као и таванске просторије. Из

записника о увиђају састављеног од стране МУП Републике Србије, Секретаријат унутрашњих послова у Великој Плани од 23.07.1998. године, произилази да је констатован узрок пожара у пределу конзоле, а у извештају МУП – СУП Смедерево, ОУП Велика Плана од 03.08.1998. године (који је сачињен на основу записника о увиђају од 23.07.1998. године), којим је евидентирано присуство сестре тужиоца сачињавању записника о увиђају, наведено је да је до пожара дошло услед кратког споја који је избио на напојном електричном каблу услед оштећења изолације истог. Из исказа сестре тужиоца утврђено је да је два дана након пожара телефоном обавестила тужиоца шта се десило са његовим локалом, али да не може прецизно да се сети ко јој је рекао да је узрок пожара потекао од конзоле струје. Из исказа тужиоца утврђено је да је током лета 1999. године, када је дошао у ..., из разговора са комшијом ББ чуо шта се заправо догодило и о претпоставкама да је до пожара дошло због струје. Док је из исказа сведока ББ, утврђено да је кроз прозор одмах уочи пожар, да је видео да је ватра избила и да гори део где је била конзола, након чега је позвао тужиоцевог оца. Утврђено је да је до пожара дошло услед немогућности елиминисања кратког споја насталог на делу унутрашњег кућног прикључка у делу конзоле, као и да до пожара не би дошло да је постојао осигурач на стубу на почетку кућног прикључка, те да је тужени, који испоручује електричну енергију, дужан да при конципирању мреже предвиди такве напоне линије мреже, дужину и заштиту на почетку вода, да се настали квар на почетку вода може елиминисати брзо, без настанка пожара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да постоји пропуст туженог који је у узрочно-последичној вези са настанком штете коју је тужилац претрпео критичном приликом будући да тужени није поставио одговарајућу заштиту на стубове са којих се прикључује потрошач овде тужилац, те да је тужени крив за насталу штету у смислу одредбе члана 154. Закона о облигационим односима (ЗОО). Првостепени суд је оценио да није наступила застарелост у смислу одредбе члана 376. став 2. ЗОО, с обзиром на чињеницу да је тужилац био ван земље када се штета догодила 23.07.1998. године, да је о догађају био обавештен путем телефона, као и да је за отпочињање субјективног рока неопходно да је тужилац као оштећено лице заиста сазнао за штету и учиниоца. По становишту првостепеног суда има се применити рачунање само објективног рока застарелости, будући да тужилац није својом кривицом знао узрок штете нити ко је учинилац, те да је тужилац тужбу од 21.07.2003. године поднео у оквиру објективног рока застарелости.

После расправе одржане пред другостепеним судом у смислу члана 383. став 3. и 4. ЗПП ради правилног утврђивања чињеничног стања, на којој је поновљено извођење доказа читањем свих писмена у списима и записника са расправа, другостепени суд је оценио да је основан приговор застарелости, због чега је побијаном одлуком првостепена пресуда преиначена и тужбени захтев одбијен. По становишту другостепеног суда, штета коју је тужилац претрпео у пожару 23.07.1998. године има узрок у пропусту туженог за које је тужилац сазнао најкасније у лето 1999. године, када је сазнао за штету и лице које је штету учинило. Тужилац је подношењем тужбе 21.07.2003. године, пропустио рок у коме је могао да тражи судску заштиту, јер је тужбу поднео по протеклу субјективног рока из члана 376. став 1. ЗОО који је истекао најкасније у последњем летњем месецу 2002. године (септембар 2002. године) због чега је одбио тужбени захтев.

По оцени Врховног суда одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 376. ЗОО прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило (став 1), а у сваком случају за пет година од кад је штета настала (став 2).

У конкретном случају, тужилац тужбеним захтевом тражи да се тужени обавезе да му накнади штету насталу услед пожара на непокретности чији је власник, наводећи у тужби да је штета настала због кратког споја који је избио на напојном електричном каблу услед оштећења и изолације истог и то у пределу конзоле. Из утврђеног чињеничног стања следи да је тужилац имао сазнање о томе на који начин је дошло до пожара најкасније из разговора са комшијом, сведоком ББ у лето 1999. године, као и да је у извештају полиције постојао податак о узроку пожара, да је у записнику о увиђају уписан и узрок пожара, да је сестра тужиоца евидентирана као лице које је присуствовало сачињавању записника о увиђају, да је у исказу навела да јој је неко саопштио узрок пожара, те да је два дана након догађаја контактирала тужиоца телефоном. Имајући у виду наведено, по оцени Врховног суда правилан је закључак другостепеног суда да је тужилац имао сазнање о томе шта је узрок пожара, као и ко треба да одговара за пропуст на електромрежи која снабдева струјом објекат у власништву тужиоца. Стога је другостепени суд правилно применио материјално право када је закључио да је тужилац тужбу од 21.07.2003. године поднео по протеклу субјективног рока из члана 376. став 1. ЗОО који је истекао најкасније у последњем летњем месецу 2002. године (септембар 2002. године), с обзиром на околност да је тужилац у лето 1999. године имао сазнање о начину на који је дошло до пожара – варничењем на деловима електромреже, а за чију исправност одговара тужени, о чему су га обавестили комшија ББ, а пре тога и сестра.

Неоснован је навод тужиочева ревизије да за узрок штете није могао сазнати јер то није знала ни његова сестра пошто јој није саопштен узрок пожара, нити се тај податак налазио у записнику о увиђају. Такође није могао то сазнати ни од комшије, будући да он није лице које је овлашћено за утврђивање узрока штете, те да је једини поуздан начин утврђивања узрока пожара и ко је евентуално одговоран за штету било да се изврши увид у извештај МУП-а РС и у вештачење у списима предмета основног јавног тужилаштва. Наиме, с обзиром да је утврђено да је тужилац имао сазнање о томе на који начин је дошло до пожара најкасније из разговора са комшијом ББ у лето 1999. године, да је у извештају полиције од 23.07.1998. године постојао податак о узроку пожара, да је у записнику о увиђају од 03.08.1998. године уписан и узрок пожара, да је сестра тужиоца евидентирана као лице које је присуствовало сачињавању записника о увиђају, као и да је у исказу навела да јој је неко саопштио узрок пожара, те да је два дана након догађаја контактирала тужиоца телефоном, то је код утврђења ових релевантних чињеница и по оцени Врховног суда, тужилац је имао сазнање о томе шта је узрок пожара и ко треба да одговара. Имајући у виду да тужилац у смислу правила о терету доказивања током поступка није доказао да је постојала сметња да се он лично (или преко лица које би он овластио), у сумњи о узроку пожара, увидом у списе јавног тужилаштва увери у садржину записника увиђају, то је правилно другостепени суд извео чињенично-правни закључак о основаности истакнутог приговора застарелости протеклом субјективног рока.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић